

ROMÁN

AL
press

edice
KIOKAN

VIOLA SLAVÍKOVÁ

KRÁLOVNA NA ÚTĚKU

ZLÁ KREV MEZI PŘEMYSLOVNAMI

edice
KIOKAN

ROMÁN

VIOLA SLAVÍKOVÁ

KRÁLOVNA NA ÚTĚKU

ZLÁ KREV MEZI PŘEMYSLOVNAMI

edice

KLOUKAN

Copyright © Viola Slavíková, 2013
Copyright © ALPRESS, s. r. o.

Všechna práva vyhrazena.

Žádnou část knihy není dovoleno užít
nebo jakýmkoli způsobem reprodukovat bez písemného
souhlasu držitele práv, s výjimkou krátkých citací
nebo odkazů, které tvoří součást kritického hodnocení.

Copyright © Viola Slavíková, 2013

Redakční úprava Lukáš Foldyna

Grafická úprava obálky Tomáš Řízek

Elektronické formáty Dagmar Waňkowská

Vydalo nakladatelství Alpress, s. r. o., Frýdek-Místek,

v edici Klokan, 2014

shop@alpress.cz

Tisk a knihařské zpracování Centa, spol. s r. o., Vídeňská 113, Brno

Vydání první

ISBN (pdf) 978-80-7543-139-4

Motto:

*... Tento prozpěvuje, jiný na citharu hraje,
ten na bubny bil, onen na lyru přizvukoval,
že zvolen jest nový král, těm všem se líbí čin.*

*Běda, neznali zlého, jež přijíti mělo
na ně a celé království...*

Zbraslavská kronika

PROLOG

V enku bylo horko k zalknutí, strážci znaveně postávali ve stínu na nádvoří olomouckého hradu a zpod špičatých plechových přileb jim stékal slaný pot. Kdyby tak přišel milosrdný déšť a trochu osvěžil povětrí, říkali si mnozí. Král Václav dopil víno a postavil prázdnou číši posetou drobnými skleněnými perličkami na lněným ubrusem pokrytý stůl. „Půjdu si chvíli odpočinout, to vedro mne zmáhá,“ povzdechl si a podkomoří Raimund z Lichtenburka se ho ještě otázel:

„Nemám tě doprovodit, Milosti?“

„Leda bys mi chtěl přivést nějaké pěkné děvče na rozptýlení, ale Viola by mne pak zase zahrnula plačtivými výčitkami,“ ušklíbl se král.

„Dovedu tě do tvé ložnice, Milosti. Nevím, zda treffiš v mém domě,“ ozval se děkan olomoucké kapituly Budislav.

„Nedělej si starosti, důstojný otče. Však už se tady trochu vyznám.“

Václav vstal od stolu a jeho společníci s ním. Cítil, že se mu z horka a vypitého vína trochu motá hlava, lehce zavrával a opřel se levou rukou o kamennou zeď, která příjemně chladila. Raimund z Lichtenburka, děkan Budislav, olomoucký biskup Jan z Valdštejna, opavský vévoda Mikuláš, nejvyšší kancléř Petr Angeli a další muži kolem stolu uctivě sledovali, jak král ne právě jistým krokem míří ke dveřím. Panoš v červeném kabátci a bílých nohavicích je před ním uctivě otevřel, z chodby byl cítit

kyselý zápach snad zelí nebo tlejících zbytků jídla. Václavovi se trochu zvedl žaludek. Nevěděl, zda je to způsobeno vypitým vínem, či zda se prostě jenom přejedl. Domníval se, že v domě trefí, ale hned zpočátku vykročil špatným směrem.

„Milosti, tvoje komnaty jsou na opačnou stranu,“ volal za ním děkan Budislav.

„Dobrá, dobrá,“ nedůtklivě odsekl král a tentokrát se vydal správným směrem.

„Kdoví, jak tohle tažení do Polska dopadne,“ povzdechl si tichým hlasem Václavův nevlastní strýc opavský vévoda Mikuláš. „Vojsko se schází příliš pomalu a král je příliš mladý a ještě nezkušený...“

„Ale pít už umí, že by mu to jeho otec mohl závidět,“ ušklíbl se Raimund z Lichtenburka.

„A kdopak ho to naučil, podkomoří? Nebyl jsi to náhodou ty?“ rýpnul si Petr Angeli.

Český král Václav toho jména třetí, navíc také král polský, došel do své ložnice, odhodil svůj přepychový zlatem vyšívaný kabátec a natáhl se na své lože. Ani boty si nesundal a spokojeně se rozvalil na bílém prostěradle z jemného plátna. Zatímco venku se jeho strážci potili v horku, tady byl příjemný chládek a milosrdné šero. Zavřel oči a v duchu si promítal tělo té krásné tmavovlasé lazebnice Voršily z lázně u pražského Kamenného mostu. Měla velké pevné prsy s výraznými bradavkami a ráda vystavovala svou nahotu jeho očím. To králova choť Viola se ostýchala tak, že i při milování si nechávala na sobě košilku. Mělo to svůj důvod, královna se trochu styděla za svá malá ňadra a vůbec se nerada ukazovala před svým manželem. V posteli s ní nebyvalo žádné zvláštní potěšení. Milování považovala za hřích a po každé noci s králem se běžela vyzpovídat ke svému kaplano-

vi. Lazebnice Voršila takové problémy neměla, naopak. Tělesnou lásku považovala za radost a dovedla při ní vymýšlet všelijaká zpestření, až mladému králi přecházel zrak a nevycházel z údivu.

Václav už skoro usínal, když ho probudilo zaskřípění těžkých dubových dveří. Kdo zase co chce? napadlo ho, ale ležel klidně dál a přál si, aby jeho snění o lazebnici Voršile nikdy neskončilo. Nad ložem se vztyčil temný stín, Václav už chtěl vyskočit a zpražit toho smělce, ale náhle ucítil hroznou bolest v hrudi. Byl to jen letmý okamžik jako včelí bodnutí, nebýt toho náhlého návalu bolesti, po níž přichází jen konec. Chtěl vykřiknout, ale už ze sebe nestačil vypravit ani jedinou hlásku. Svět se mu propadal do věčné temnoty, z níž se šklebila sama smrt. . .

Rytíř Konrád z Botenštejna pohlédl na mrtvé tělo českého a polského krále, cosi pro sebe zamumlal a hbitě vyběhl z komnaty. Na nádvoří měl uvázaného koně a s pomocí pergamenu s pečeti, kterým ho vybavil ten, kdo si objednal panovnickou vraždu, bylo možno bez překážek odjet z Olomouce do bezpečí. Dopustil se však jedné jediné osudné chyby, jakou mu nastrojila náhoda nebo možná d'ábel, jak by napsal zbraslavský kronikář. Konrád v rozčilení zapomněl otřít svou dýku od Václavovy krve. Jako z udělán se na chodbě před ložnicí objevil panoš v červenobílém kabátci, tedy v královských barvách. Sotva spatřil rytířovu zakrvácenou zbraň, začal hlasitě volat: „Zrada! Zabil krále!“

„Mlč!“ skočil po něm rytíř z Botenštejna, srazil ho na zem, a byl by ho na místě zabil, kdyby se za jeho zády nerozlehl dupot snad dvou tuctů kožených škorní. Muži ve špičatých přilbách a drátěných košilích odtrhli králova vraha od mladého panoše a hned tři z nich ho na místě prokláli svými meči. Ale ani ostatní z královských stráž-

ců se nechtěli nechat zahanbit a bodali do už mrtvého a krví zalitého těla, aniž vůbec věděli, co se děje. Konrádova krev v nich probouzela divokou zuřivost, a dokud se neobjevil děkan Bohuslav a nezastavil je, píchali a řezali do mrtvolky jako zběsilí.

„Svatý Bože, což vás posedl d'ábel? Co se vlastně stalo?“ přísným hlasem se jich otázal děkan a se znechucením odvrátil svůj zrak od zmasakrované mrtvolky rytíře Konráda, která teď ležela ne nepodobna poraženému kusu dobytka na kamenné podlaze chodby.

„Vyběhl od krále se zkrvavenou dýkou,“ vysvětloval rozčileně panoš, trochu se zajíkal a ukazoval na pootevřené dveře Václavovy ložnice.

Děkan Budislav následován podkomořím Raimundem, vévodou Mikulášem a kancléřem Petrem Angelim vstoupili dovnitř. V ložnici nebylo pro šero příliš vidět a v první chvíli nikdo z nich nechápal, kdo nebo co leží bezvládně na posteli. Teprve když přistoupili blíže, rozpoznali Václavovo mrtvé tělo a polila je hrůza. Děkan se instinktivně pokřížoval a třesoucím se hlasem vyhrkl: „Jeho Milost Václav, král český a polský, je mrtev. Pokoj jeho duši!“

„Jsme bez krále!“ dodal k tomu pochmurně Raimund z Lichtenburka a hlavou mu letěly ty nejšilenější představy. „Bůh nám buď milostiv!“

„A celé české zemi. Amen,“ dodal děkan Budislav.

I.

Anna se narodila jako dcera bohatého a úspěšného krále. Však vládl ve třech zemích, v Čechách, v Polsku a prostřednictvím svého syna, jejího bratra, také v Uhrách. Stříbrné doly v Horách Kutných se zdály být nevyčerpatelné a pražský groš si cenila celá křesťanská Evropa. Na oslnivý pražský dvůr vedly kroky florentských penězoměnců i německých a francouzských trubadúrů a minesengrů, které její otec, sám básník, rád hostil. Po matce byla spřízněna s dynastií vládců Svaté říše římské, není divu, že ona sama po ní zdědila nejen krásu, ale i zálibu v přepychu, pýchu a aroganci. A přesto nebyla šťastná a z nevyzpytatelné boží vůle ji stihl nepříliš záviděníhodný osud. Z vypravování svých vychovatelů a ze starých kronik sice věděla, že údělem jejího knížecího a královského rodu odjakživa bývaly stálé vzájemné sváry a války, nenávist a zároveň také časté usmiřování. I její dávný předek a zemský patron svatý Václav se stal obětí rodinného sporu, když ho, podobně jako Kain Abe-la, zabil vlastní bratr Boleslav. Ona však v naivitě svého mládí spoléhala na to, že rodinné spory jsou záležitostí mužů, že ženy jsou jich uchráněny, že surovost a bezohlednost patří do časů dávno minulých. Sourozenci, měla jich celkem deset, většinou umírali ještě v kolébce a ona byla pyšná na to, že ji Bůh ochránil a dopřál jí vyrůstati ve zdravou dívku, které se nemoci šťastně vyhýbaly. Na vlastní matku Gutu si Anna mnoho nepamatovala, ostatně nebylo nic, proč by si ji pamatovat měla. Zнала ji

jako ustavičně těhotnou, podrážděnou a nepříjemnou bytost. Snad každý rok porodila jedno královské dítě, aby se ho po narození ujaly kojné a pečovatelky. Není divu, že i Anninou důvěrnicí byla její kojná Blažena, poněkud obézní a jednoduchá osoba, která však znala nevyčerpitelnou zásobu pohádek, legend a pověstí. Třeba tu o svatém Jiří, který přemohl draka, nebo o moudrém soudci Krokovi a jeho třech dcerách. Ach, sama chtěla být jako Libuše a vládnout všem Čechům a hlavně umět předvídat budoucnost. Kdyby jen tušila, jaká budoucnost čeká ji samotnou!

Když matka zemřela na následky porodu svého desátého dítěte, otec si do královského paláce přivedl jistou paní Anežku. Anna ji z dřívějšíka znala jako zpěvačku, která vystupovala s komedianty a hudebníky, co hrávali otci a jeho hostům při hostinách. Měla dlouhé narezlé vlasy, které si nezakrývala, jak by se slušelo, velká prsa, jež ráda vystavovala v kulatých výstřizích svých halen a šatů, a všemu se až příliš hlasitě smála. Když se tak zasmála Anna, vychovatelka ji napomenula, že se to pro královskou dceru nehodí, paní Anežka se však mohla smát, jak chtěla. Mohla se řehtat jako kůň, a nikdo si netroufal ji napomenout. Když se Anna svému otci zmínila o jejím příliš hlasitém smíchu, vyplínil ji, ať se nestará o věci, do kterých jako dítě nemá co mluvit.

Plést se do života dospělých sice nesměla, ale snoubence už mít musela. Tak to chodívalo na všech královských dvorech a tak si také přál její královský otec. Dcery měl podle svých představ k tomu, aby mu svými sňatky obstarávaly spojence, a rozšiřovaly tak jeho moc. Sám jí jednoho takového snoubence záhy domluvil. „Vaše manželství bude pojistkou proti Habsburkům, s nimiž sice už spřízněni jsme, ale jimž, upřímně řečeno, není co věřit,“

poznamenal při této příležitosti král Václav toho jména druhý.

Vybraný snoubenec brzy poté dorazil s honosným průvodem mnoha rytířů a ozbrojenců do Prahy. Anna musela už při prvním pohledu uznat, že by jí ho leckterá jiná princezna záviděla. Přivezl jí krásný zlatý prsten se zeleným kamínkem, jemuž se říká smaragd, byl vévodského rodu, jmenoval se Heinrich, tedy česky Jindřich, byl vysoký, urostlý, s ostrými rysy v pravidelné tváři vroubené krátce zastříženým světlým vousem, s očima barvy pomněnek, zkrátka každým coulem mužný krasavec. Uměl se vybraně dvořit a nijak mu v lichocení nepřekáželo, že má před sebou pouhé děvče, holku sotva odrostlou dětským střevíčkům. Jak krásně se poslouchala jeho slova o vznešené lásce a společném tlukotu srdcí! Jenže... jenže ten krásný korutanský vévoda Jindřich byl o celé čtvrtstoletí starší než Anna a to byl kámen úrazu.

„Já si toho korutanského vévodu nevezmu,“ zdráhala se královská dcera, ale otec považoval její vzdor za pouhé blouznění ještě nedospělé dívky. Sám měl starostí dost, jeho vlastní švagr římský král Albrecht na něj uvalil říšský acht údajně proto, že mu odmítl vydat Chebsko. Ve skutečnosti byl Habsburkovi trnem v oku český zisk uherské koruny svatého Štěpána. Aby ztrestal bratra své zesnulé sestry, Anniny matky, vpadl z Podunají přes hraniční hvozdy do Čech a s velkým vojskem mířil k Horám Kutným, stříbrné pokladnici království. „Co si počnu? Dopadnu jako můj otec slavný král Otakar, který bídně zahynul na Moravském poli,“ stýskal si Václav toho jména druhý. „Kdyby tady tak byla má drahá Guta! Jistě by už švagra uklidnila.“

„Milosti, shromáždí vojsko a vytáhni do boje,“ radil králi zbraslavský opat Konrád, ale Václav se jen rozkaš-

lal a krev, která se mu řinula z úst, svědčila o tom, že stůně stejnou nemocí, která zabila jeho matku královnu Kunhutu. Už neměl sil vzdorovat osudu. On, pyšný a mocný panovník, se stále více uchýloval do samoty a vroucně se modlil u domácího oltáře. Anna se bála, bála se o tatínka, bála se bratra své zemřelé matky, bála se dnů, které přijdou, bála se večer usnout. Stále cítila kolem žaludku takový zvláštní tlak a ještě ke všemu dostala měsíčky a styděla se za svou, jak se věřilo, hříšnou krev. Římský král Albrecht zatím svíral hradbami nedostatečně chráněné Hory Kutné. Do čela obránců stříbrné pokladnice Čech se však nepostavil král, ale mladý a povahou prudký šlechtic z rodu Ronovců Jindřich z Lipé. Ten Jindřich, který do té doby proslul pouze dlužními úpisy za drahocenné yperské sukno a půjčkami u bohatých pražských měšťanů. Když pak při slavnostním turnaji na rynku Většího Města pražského nešťastnou náhodou zabil braniborského hraběte Heřmana z Barby, král Václav ho vyhnal ze svého dvora.

Tentokrát však panovník nechal všechno na Jindřichovi a mladý Ronovec si vedl velmi zdatně. Hory Kutné Habsburkovu obležení úspěšně vzdorovaly, a když kteréhosi důvtipného měšťana napadlo vylévat do potoka Vrchlice, odkud Albrechtovi vojáci brali vodu pro sebe i své koně, odpadní strusku z tavení stříbrné rudy, rozmohla se v táboře obléhatelů úplavice. Nakonec musel dát Habsburk troubit k návratu a po lukách postříbřených prvními mrazíky se jeho značně prořídle vojsko vrace-lo domů do Rakous. Pokaždé když je rozblácené stezky přivedly do lesů, báli se Rakušané, kdy se zpoza stromů a keřů vynoří čeští bojovníci a zasypou je smrtícími šípy. „Ani na pořádnou rytířskou bitvu si ti zpropadení Češi netroufnou,“ vztekle brblal římský král Albrecht. „Kdy-

by se nám alespoň postavili v poli a zrádně nás nenapadali ze zálohy! Cožpak takhle se válčí?!”

Nic z toho král Václav neslyšel, vykašlával krev a ani se neusmál, když mu dvořané zvěštovali, že jeho habsburský švagr vzal do zaječích. Jindy by to byl důvod k velkolepé oslavě, jako byla ta, která následovala po korunovaci té Polky Richenzy, Anniny nevlastní matky. Nebylo co slavit, král byl na smrt nemocen a Anna se představy, že by zůstala bez něho, upřímně děsila. Svou macechu, tu Polku, jak jí spolu s mladší sestrou Eliškou samozřejmě jen samy mezi sebou říkaly, nemohla ani vystát. Nová královna byla sice jen asi o dva roky starší než Anna, byly tedy vrstevnice, ale Richenza nebo Riksa, či – jak ji v Čechách zlomyslní jazykové překřtili – Rejčka, nosila pyšně nos nahoře, jako by byla něco lepšího než Anna. A přitom byly obě královského rodu! Otec, král Václav, si ji vzal jako sirotka po polském králi Přemyslovi, aby mu manželství s ní usnadnilo cestu k polskému trůnu. O tomto Přemyslovi se tradovalo, že prý utloukl k smrti Rejččinu matku a svou manželku pocházející ze Švédska. Kde to Švédsko leží, neměla Anna ani ponětí. Prý je ta země kdesi za Půlnočním mořem a sníh tam ani na jaře nesleze. Brrr! Princezna Anna se otrásla při pomyšlení na takovou zimu, měla ráda teplo, rozkvetlé louky, nad nimiž poletují motýli a bzučí včely a čmeláci. Za dlouhých zim, kdy cesty zapadnou sněhem a i na mši do kostela je potřeba dřevěnou lopatou proházet cestu, se zabalená do kožešin choulila u krbu nebo za pecí a snila o končinách, kde je pořád jen jaro a léto.

Richenzin otec polský král Přemysl dopadl špatně. V jakémisi odlehlém dvorci ho přepadli kýmsi najatí mordýři a zabili. Anně nešlo na rozum, jak je možné zabít krále, když má stále kolem sebe spoustu stráží, rytí-

řů a zbrojnošů. Třeba ti mordýři upsali duši d'áblu, aby zastřel oči stráží vlčí mlhou a dovolil jim proniknout až k vládci Polska Přemyslovi. Osiřelá a ještě nedospělá Richenza pak skončila v Braniborsku, protože byla zasnoubena se synem tamního markraběte Oty Dlouhého. Jenže její snoubenec nečekaně zemřel a o dvanáctiletou dívku projevil zájem český král. Nechal ji přivést do Čech a svěřil do péče tetě Grifině, sestře své matky královny Kunhuty. Anna svou novou matku poprvé spatřila až onoho květnového dne léta Páně 1303, kdy byla Richenza, nyní vlastně Alžběta či česky Eliška, jak se nechala překřtít, slavně korunována v bazilice svatého Víta na Pražském hradě. Ach, to bylo slávy! Sešlo se tehdy hned několik biskupů a spousta urozených rytířů a vznešených dam, až oči přecházely z té nádhery. Anna však nevlídným zrakem pošilhávala po té neparáděné blondýnce, která se nesla vedle jejího otce a která ji nyní mohla plísnit, jako ji dříve plísnila její skutečná matka Guta. „Také ji tak nesnášíš?“ zeptala se tiše Anna své mladší sestry Elišky. Jenže ta, okouzlena ne často vídanou barvitou podívanou, se ani nezmohla na odpověď. Jenom s pootevřenými ústy zírala na tu nádheru, na ten shon lidí, na to zmatení jazyků, hluků a barev.

Král Václav dal ke korunovaci na prostranství mezi oběma bazilikami – svatého Víta a svatého Jiří – zbudovat dřevěný ochoz pokrytý vzácnými orientálními koberci nakoupenými pryč až v Benátkách a u dlouhých stolů se sešlo všechno to vybrané panstvo nejen z Čech a Moravy, ale i z Polska, Slezska, Uher, Saska, Bavor a rakouských zemí, aby hodovalo vybrané lahůdky podávané na stříbrných talířích a popíjelo vzácná burgundská, vlašská a řecká vína ze skleněných číší, dovezených také až z Benátek. To je pryč město zbudované přímo na moři. Anna ne-

tušila, jak je takový zázrak možný, a v duchu snila o tom, že se do těch Benátek jednou podívá. Při té slavné korunovační hostině seděl v čele stolu pobledlý král Václav a vedle něho se natrásala jeho vyšňořená choť Richenza, nyní vlastně Alžběta, právě korunovaná nová královna česká. Hned opodál klidně dřepěla paní Anežka, králova milenka, a pražský biskup Jan z Dražic předstíral, že mu nevadí. Na obě královské dcery – Annu a její sestru Elišku – však zbylo místo až kdesi vzadu. Přísná abatyš od svatého Jiří na ně dohlížela, aby si ani necucly vína, protože prý se to v případě tak mladinkých dívek nesluší. Divné. Richenza čili Alžběta přitom popíjela, co její hrdlo ráčilo. Biskup Jan z Dražic i zbraslavský opat Konrád nad tím jen kroutili hlavami, ale netroufali si nové královně přílišnou zálibu ve víně vytknout.

Jenže druhý den došlo k tragédii, která jako by předznamenala všechny ty strašné události, jež pak následovaly. Při smažení koblih vystříkl omastek do ohniště, plameny brzy zachvátily dřevěnou konstrukci ochozu a v ohni se ocitly stoly i perské koberce a dravý živel přeskočil na přístavek královského paláce. Zakrátko se ohnivý kohout posadil na střechu a král Václav i s novou královnou a s králevicem Václavem mladším měli co dělat, aby zachránili holé životy. Ještě štěstí, že obě královské dcery Anna a Eliška trávil noc ve svatojiřském klášteře benediktinek v dostatečné vzdálenosti od požáru. Jako vyjevené zíraly na hrůzné ohnivě divadlo, na to, jak plameny pohlcovaly vše, co jim stálo v cestě, a marné bylo úsilí sluhů a zbrojnošů vzdorovat běsnícímu živlu pouhými vědry vody. Lidé dole ve městě vyděšeně pohlíželi ke královskému hradu, křížovali se a bědovali, za co Bůh trestá onoho tak zbožného krále Václava toho jména druhého. „To Hospodin nesnesl, že na krá-

lovský trůn usedla po naší milé královně Gutě ta polská poběhlice,“ prohlásil jakýsi farář z Většího Města pražského a lidé mu ochotně příkyvovali. „Dobře jí tak,“ říkala si princezna Anna a se srdcem plným zášti myslela na Richenzu, nyní Alžbětu. Netušila, že oheň, který zničil královský palác Pražského hradu, byl jen počátkem běd, které měly následovat.

Král Václav si pak pronajal dům zlatníka Konráda na druhém břehu Vltavy ve Větším Městě pražském. Byl sice výstavný, rozlehlý, ale měl daleko k pohodlí královského paláce. Navíc král bydlel jako kterýkoliv jiný zbohatlý pražský měšťan, což Annu popuzovalo. Cožpak je měšťanský dům vhodným obydlím pro vladaře? Cožpak může mocný panovník přebývat jako kterýkoliv jiný smrtelník? Ale nevadilo to ani nové královně, která už s králem otěhotněla, ani králově milence Anežce, jež kupodivu nevyklidila pole a nadále pečovala o chřadnoucího Václava. To Richenza se starala tak leda jen sama o sebe, celé hodiny proseděla před zrcadlem dovezeným z Benátek, toho vlášského města, které stojí přímo na moři. A král zatím scházel, ztrácel se, byl jen kost a kůže. Jak je to dávno, co se v plné zbroji vrátil z Uher, odkud na poslední chvíli silou zbraní vyprostil Annina staršího bratra Václava toho jména třetího! V koženém pytli přivezli z Budína vzácný poklad – svatoštěpánskou korunu uherských králů. To bylo naposled, co Anna spatřila svého otce v lesklém královském brnění! Však už s ním lomcovala horká nemoc a hned po návratu musel ulehnout. „To je boží trest za mou hříšnou zálibu v tělesných rozkoších!“ nařikal Václav a na důkaz svého pokání si dal přinést bílý hábit bratrů cisterciáků, nechal se do něj svými sluhy převléci a zdálo se, že ztratil zájem o vše pozemské. Unaveným zrakem pohlédl na svou nejmladší

dceru Anežku, kterou mu porodila jeho druhá manželka Richenza, jež se nyní jmenovala Alžběta. „Anežka?“ zeptal se nechápavě slabým hlasem a v paměti se mu vybavila ona paní Anežka, jeho milenka, která za ním kdysi přišla jako hudebnice či zpěvačka s minesengry.

„Zavolejte mi Annu!“ požádal český a polský král Václav II. mezi dvěma záchvaty kašle své sluhy, aby mu přivedli nejstarší dceru. Jeho hlas byl slabý, sotva slyšitelný, vyzáblý obličej s nápadně propadlými tvářemi vypadal jako tvář smrtky. Na sobě měl bílý cisterciácký hábit a bezvládně ležel na prostém loži, které nechal zbatvit jemného prostěradla a prachových podušek. Králův zpovědník kaplan Herman klečel před přenosným oltářem a modlil se za spásu panovnickovy duše.

Čtrnáctiletá Anna, nejstarší dcera krále Václava, pomalu vešla do ložnice umírajícího. Těkavým zrakem přelétla nevelkou místnost plnou vůně kadidla a zápachu spáleného vosku. Zdálo se jí, že vstoupila do jakési kaple, jak tomu také nasvědčoval právě zmíněný oltář obklopený hořícími svícemi. Bála se podívat na lože, na němž nebylo nic královského. Na bílém plátěném prostěradle zahlédla stopy krve, kterou její otec v posledních týdnech své kruté nemoci vykašlával. Bála se pohledu na umírajícího. Raději by si ho ve své paměti uchovala jako zdravého, silného a usměvavého, v duchu slyšela jeho smích, jeho zpěv, když se přidával k pozvaným minesengrům, když sám německy diktoval písaři vlastní písně...

„Až tady nebudu, kralovat bude tvůj starší bratr a můj syn Václav. Doufám, že unese hned tři královské koruny, k té uherské i českou a polskou...“ Král se odmlčel a znovu se rozkašlal. „Ty, milá Anno, si vezmeš svého snoubence korutanského vévodu Jindřicha. Věřím, že bude

tvému bratrovi oporou proti římskému králi Albrechtovi, mému bývalému švagrovi. Bůh vám pomáhej...“

Chtěl ještě něco říci, ale znovu ho zmožil kašel a z úst se mu vyvalila krev. Anna se rozplakala. Takhle si otce nechtěla pamatovat. Měl to být mocný král a skvělý rytíř, a ne takováhle bědná troska, vychrtlý kostlivec obalený kůží, chudák na umření.

„Pojď, milá dcero,“ ozval se za jejími zády tichým hlasem kaplan Herman. „Modli se k Bohu za královo věčné spasení!“ Odevzdaně poslechla a spíše vyklopýtala než vyšla z královy ložnice. Už nemyslela na to, že toho korutanského vévodu nechce. Myslela na otce a zdálo se jí, že slyší smích té nenáviděné Polky královny Richenzy překřtěné na Alžbětu. Nebo se jí to jen zdálo?

II.

„Královská Milosti,“ oslovil Václava toho jména třetího pražský biskup Jan z Dražic.

„Co jsi to říkal, kněže biskupe?“ trhl sebou mladík, je muž ještě pořádně nezačaly rašit vousy.

„Oslovil jsem tě, jak náleží,“ usmál se mírně biskup, třebaže si byl vědom toho, že úsměv nedaleko těla mrtvého krále není na místě. Ale ne nadarmo se říká: král je mrtev, ať žije král. Úsměv a pláč spolu těsně souvisí, stejně jako život a smrt a sláva a pád.

„Nejdříve musíme pochovat krále Václava toho jména druhého,“ nechal se slyšet kancléř Petr Angeli.

„Samozřejmě u nás na Zbraslavi v klášteře Aula Regia, jak si to nebožtík přál,“ ozval se pomenší podsaditý opat Konrád s lysou hlavou, který patřil k nejbližším rádcům zesnulého krále.

„Dobrá,“ pokývl hlavou mladý Václav, „otcovo tělo popluje na zvláštní smuteční lodici a dostane se mu úcty, jaká vznešenému českému a polskému králi právem náleží.“

Petr Angeli překvapeně pohlédl na mladičkého panovníka a v jeho očích se zračilo uznání. Je mladý, ale povede si dobře. Jen aby se včas usmířil s římským králem Albrechtem. Chebsko, ba ani Uhry za rozmíšky nestojí. Ale na Václavovi byla znát nejistota. Sebevědomí mu sice nescházelo, ostatně to nescházelo žádnému z jeho přemyslovských předků, jenže najednou a spíše nečekaně se ocitl v úloze, do které ještě nedorostl. Bylo to vidět i v tom, jak očima hledal svého důvěr-

níka a dobrého kumpána nejvyššího lovčího Raimunda z Lichtenburka. I moudrý opat Konrád zachytil jeho nejistý pohled a v duchu si povzdechl. Pan Raimund nebyl z těch, kdo by své přátelství rozdávali nezištně. Od počátku jeho jmenování do úřadu nejvyššího lovčího bylo zřejmé, že z něho hodlá těžit co nejvíce, že bude pod rukou rozprodávat královské hvozdy kolonistům ze Saska či Durynska, zkrátka každému, kdo mu bude ochoten zaplatit. Byl to však veselý a vtipný druh, který doposud na otci zcela závislému Václavovi toho jména třetímu otevíral dveře do velkého světa. Mladický král se v Lichtenburkovi doslova viděl, zbožňoval jeho humor, jeho zdánlivou bezstarostnost, velkorysost, odvahu, umění pít a neopít se, umění svést kteroukoliv ženu, na kterou si prstem ukáže. Spolu štváli vysokou zvěř, pádili hlubokými lesy na koních bok po boku unášení loveckou vášní za štěkotu honících psů a praskotu větví. „Dej si pozor, Václave,“ nabádal ho nejvyšší lovčí Raimund. „Tvůj pradědeček si při štvání jelena vypíchl o větvíčku stromu oko.“

„Mám tedy jet pomaleji? Ale to mne nebaví!“ namítl Václav toho jména třetí.

„Nemusíš jet pomaleji, ale musíš být pozorný a dokázat odhadnout nebezpečí i při sebevětší rychlosti.“

„Jak to že to pradědeček Václav toho jména první nedokázal? Nebyl snad pozorný?“

„Tvůj pradědeček byl velký král. Říká se o něm, že vyhnal z křesťanských zemí Tatary, ty pohanské psy. Ale i sebevětší král někdy udělá chybu.“

„Já ji neudělám,“ prohlásil sebevědomě Václav.

„Chválím tvé předsevzetí. Drž se ho!“

Takhle spolu Raimund a Václav hovořili ještě v době, kdy na trůnu seděl Václavův otec. Nyní byl skutečně krá-

lem a chtěl být panovníkem opravdu velkým. Takovým, jako byl jeho praděd, děd Otakar i otec Václav. Je jen škoda, že se jeho otec nepostavil v poli svému švagrovi Albrechtovi, že mu nedal pořádně za vyučenou. Nyní mohlo být všechno jinak. Vždyť na hlavě Václava toho jména třetího spočívaly tři náramně těžké koruny. Po té uherské nyní ještě česká a polská. A všechny muže kolem mladičkého krále, biskupa Jana z Dražic, nejvyššího purkrabího Hynka z Dubé, kancléře a vyšehradského probošta Petra Angeliho, zbraslavského opata Konráda i opavského vévodu Mikuláše, trápila otázka, zda tento ještě zpola chlapec takovou tíhu unese. Jen Raimund z Lichtenburka alespoň navenek neztrácel svůj příslovečný úsměv. Ve skutečnosti horečně přemýšlel, jak v této situaci pomoci novému králi a především sám sobě. Protože na sebe myslel ten dobrý muž ze všeho nejvíce.

Mladý král měl sice v sobě pýchu, zděděnou po přemyslovských předcích, a schopnost riskovat, ale vzhledem k malým životním zkušenostem se nevyznal v lidech. Neposlouchal ani pražského biskupa Jana z Dražic, protože mu připadalo, že je až příliš zbožný a má mu za zlé zálibu v dobrém víně a v krásných ženách. Stejně tak neposlouchal ani moudrého opata Konráda, který sice dobře znal sladké svody mládí, ale choval se k Václavovi až příliš otcovsky. A on byl ve skutečnosti už takřka dospělý. Seděl přece na třech trůnech a to stačilo. Jenže co s nimi? Svatoštěpánskou korunu uherských králů sice měl ve svém držení, ale do Budína, ba ani do Prešpurku si netroufal. Tam vládli sebevědomí a hrdí uherští velmoži.

„Ach, Raimunde,“ stýskal si Václav svému nejvyššímu lovcímu, který byl přece tak zábavný a vždycky si věděl rady. „Porad' mi, co mám dělat?“